Bl. Alojzije Stepinac

VODIČ KROZ SV. MISU

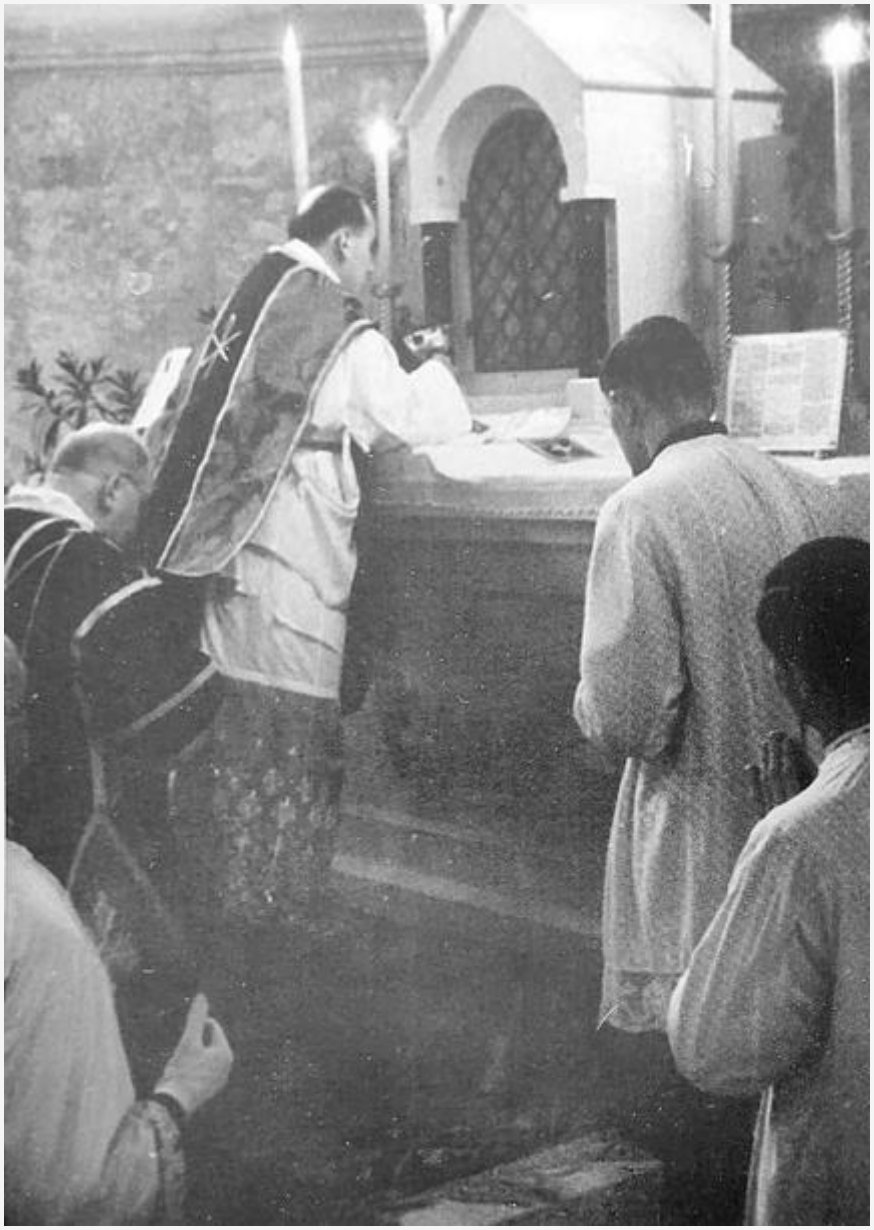

Uvod

Za vrijeme sužanjstva u Krašiću, bl. Alojzije Stepinac napisao je dva sveska katehetskih propovijedi u kojima je sustavno izložio nauk Katoličke Crkve na jednostavan i svima razumljiv način. Djelo je bilo namijenjeno svećenicima kako bi im olakšalo poučavanje hrvatskog puka u vjerskim istinama. Zagrebački kanonik Nikola Borić pripremio je ove propovijedi za tisak, a Nadbiskupski duhovni stol u Zagrebu objavio ih je 1956. godine.

U dodatku na kraju drugog sveska *Katehetskih propovijedi* nalaze se pouke za pripremanje djece za prvu sv. ispovijed, sv. pričest i sv. potvrdu. U pričesnoj pouci bl. Alojzije Stepinac iznosi katolički nauk o sv. Misi. U toj pouci dolazi do izražaja velika ljubav bl. Alojzija prema tradicionalnoj rimskoj liturgiji. Bl. Alojzije pritom objašnjava cijeli red sv. Mise prema tradicionalnom rimskom obredu. Iz tog razloga, ova pouka može poslužiti svakom vjerniku kao vodič kroz tradicionalnu sv. Misu.

Donosimo tekst Alojzijeve pouke o sv. Misi prema ciklostilnom izdanju *Katehetskih propovijedi*, II. dio, Zagreb, 1956., str. 169. – 192. Uz naslove iz originalnog teksta, dodali smo pojedine podnaslove kako bi čitatelj mogao lakše prepoznati o kojim dijelovima sv. Mise govori bl. Alojzije Stepinac.

Neka pouke bl. Alojzija potaknu hrvatske vjernike da poput njega ljube i štuju svetu misnu žrtvu kao veliko blago Katoličke Crkve.

P R I Č E S N A P O U K A

XIII. MOLITVENI I POUČNI DIO SVETE MISE

Draga djeco!

Dragi naš Spasitelj, Gospodin Isus Krist, neizmjerno je ljubio ljude. Za njih je podnio strašne muke i umro konačno na drvetu križa, razapet između dva razbojnika. Ali baš uoči svoje gorke muke, kad su ljudi bili najnezahvalniji prema Njemu, On je pokazao svoju najveću ljubav prema ljudima. Za vrijeme Posljednje Večere, Spasitelj je ustao, skinuo svoju gornju haljinu, uzeo ubrus, opasao se njime, ulio vode u umivaonicu i počeo prati noge svojim učenicima, a onda otirati ubrusom, kojim je bio opasan. Kad im je oprao noge, onda je opet sjeo k stolu. Uzeo je u svoje svete ruke kruh, pogledao očima prema nebu, blagoslovio taj kruh, prelomio ga i dao svojim dragim apostolima govoreći: "Uzmite i

Početak pouke o sv. Misi u *Katehetskim propovijedima* bl. Alojzija, koje je ciklostilom izdao Nadbiskupski duhovni stol 1956. godine

MOLITVENI I POUČNI DIO SVETE MISE

Draga djeco!

Dragi naš Spasitelj, Gospodin Isus Krist, neizmjerno je ljubio ljude. Za njih je podnio strašne muke i umro konačno na drvetu križa, razapet između dva razbojnika. Ali baš uoči svoje gorke muke, kad su ljudi bili najnezahvalniji prema Njemu, On je pokazao svoju najveću ljubav prema ljudima.

Za vrijeme Posljednje Večere, Spasitelj je ustao, skinuo svoju gornju haljinu, uzeo ubrus, opasao se njime, ulio vode u umivaonicu i počeo prati noge svojim učenicima, a onda otirati ubrusom, kojim je bio opasan.

Kad im je oprao noge, onda je opet sjeo k stolu. Uzeo je u svoje svete ruke kruh, pogledao očima prema nebu, blagoslovio taj kruh, prelomio ga i dao svojim dragim apostolima govoreći: "Uzmite i jedite, ovo je tijelo Moje!" Kada su apostoli jeli tijelo Kristovo, uzeo je božanski Spasitelj u svoje svete ruke kalež sa vinom, zahvalio, blagoslovio ga i dao opet svojim apostolima govoreći: "Uzmite i pijte iz njega svi, jer je ovo krv Moja Novoga Zavjeta, koja se prolijeva za mnoge na oproštenje grijeha. To činite na Moj spomen!"

Nakon riječi božanskoga Spasitelja kruh je postao tijelo Kristovo, a vino krv Kristova. No ipak tijelo Kristovo nije izgledalo kao ljudsko tijelo, nego je još izgledalo kao kruh. Ni krv Kristova nije izgledala kao ljudska krv, nego kao vino. Tijelo je imalo okus, boju, težinu i miris kruha. Krv je imala okus, boju, miris i težinu vina. Ostale su naime prilike kruha i vina i nakon riječi Kristovih makar to više nije bilo vino i kruh.

Riječima pak – to činite na Moj spomen – dao je Isus apostolima i njihovim nasljednicima zapovijed i vlast da prinose istu žrtvu.

1. Što je naime učinio Isus, kad je rekao – Ovo je tijelo Moje, ovo je krv Moja? Ustanovio je sv. Misnu Žrtvu ili, kako se obično kaže, Misu.

A zašto? Zato, da svi vjernici uzmognu prisustvovati na taj način žrtvi, koju je Isus prinio za sve ljude na drvetu križa. Tom žrtvom otkupio je Isus Krist sve ljude od grijeha i otvorio in put u nebo. Svi ljudi nisu mogli prisustvovati toj krvavoj žrtvi Isusovoj na križu. A da bi svi mogli prisustvovati barem obnovi te Žrtve i steći iste zasluge, kao da su bili kod Njegove krvave žrtve, zato je ustanovio sv. Misnu Žrtvu ili sv. Misu.

Na Kalvariji, na križu, bila je krvava žrtva Isusova. U sv. Misi je nekrvna žrtva Isusova. Sv. Misa je prava žrtva Kristova, jer se u njoj na otajstveni način opet žrtvuje Krist kao na Kalvariji na križu. Samo tamo se, kako rekosmo, žrtvovao na krvavi, bolni način, a ovdje, u sv. Misi, na nekrvni, to jest ne bolan način pod prilikama kruha i vina, jer Isus iza slavnoga uskrsnuća svoga više ne može trpjeti.

Kao što znate, djeco draga, na križu su tijelo i krv Isusova bili silom odijeljeni jedno od drugoga, jer je sv. krv Isusova zbog silnih rana do posljednje kapi istekla iz svetoga Njegovog tijela. Već same odijeljene prilike kruha i prilike vina u sv. Misi označuju lijepo to dijeljenje krvi i tijela Kristova na drvetu križa za vrijeme Njegove gorke muke, ili strašnu smrt Kristovu.

Kao što je Njegovo Sveto tijelo bilo kao samljeveno od boli na križu, tako se i pšenična zrna, iz kojih se priprema kruh, moraju najprije samljeti: pod kamenom, a vino istisnuti silom pod tiskom. To mljevenje i pečenje pšeničnih zrnaca podsjeća nas živo na boli tijela Kristova, a tiskanje grožđa pod tiskom ili kako kažu na selu, prešom, na tečenje krvi Isusove na križu za vrijeme muke. Nadalje, kad svećenik izgovara riječi pretvorbe, Isus kao da biva posve poništen, jer postaje sličan običnom jelu. On, kojega ne mogu obuhvatiti nebesa, leži kao u tamnici kakvoj pod prilikama kruha i vina, i kad svećenik jede svetu hostiju, odnosno uzima prilike kruha i vina, pod kojima se skriva Isus Krist Gospodin, onda Krist isto tako biva kao uništen, slično kako je bio ubijen na drvetu križa. Ali nije to samo neka prazna slika smrti Isusove na križu, nego je to prava obnova smrti Isusove na križu, jer je Isus Krist nazočan doista pod objema prilikama u sv. Misi, to jest prilikama kruha i vina.

Sv. Misa je dakle prava žrtva Kristova, koju je Isus ustanovio na Posljednjoj Večeri, kako smo vidjeli, i to zato, da nas uvijek podsjeća na Njegovu krvavu žrtvu na križu i da svi ljudi mogu postati dionici zasluga Njegovih na drvetu križa.

2. Ali kod te sv. Mise, djeco draga, koja se svaki dan služi na oltarima u našim crkvama, moramo razlikovati razne dijelove. Glavni dijelovi sv. Mise su tri: prikazanje, pretvorba, pričest. O njima ćemo govoriti kasnije.

Ali da se sve to, to jest prikazanje, pretvorba, pričest što dostojnije obavi, kako se pristoji ovoj božanskoj žrtvi, mora biti dostojna priprava za tu svrhu.

Priprava za sv. Misu

Svećenik, koji služi sv. Misu, mora se cijelim svojim životom svaki dan pripravljati na služenje sv. Mise, jer uzvišenije stvari nema i ne može biti na tom svijetu. Zato svećenik ponajprije prije sv. Mise obavlja svaki dan tako zvano razmatranje, moli dio svoga brevira, koji je propisan, ako treba, ispovijedi se, i t.d.

Tek onda, obučen u sv. misno odijelo, koje je razne boje za razne svetkovine i dane, pristupa k oltaru, da služi sv. Misu. A kako je sv. Misa najdivnija molitva, koju bi morali moliti svi vjernici sa svećenikom, a u zadnjoj liniji sa samim Isusom Kristom, zato nije čudo, da ona počinje molitvom.

Pristupne molitve

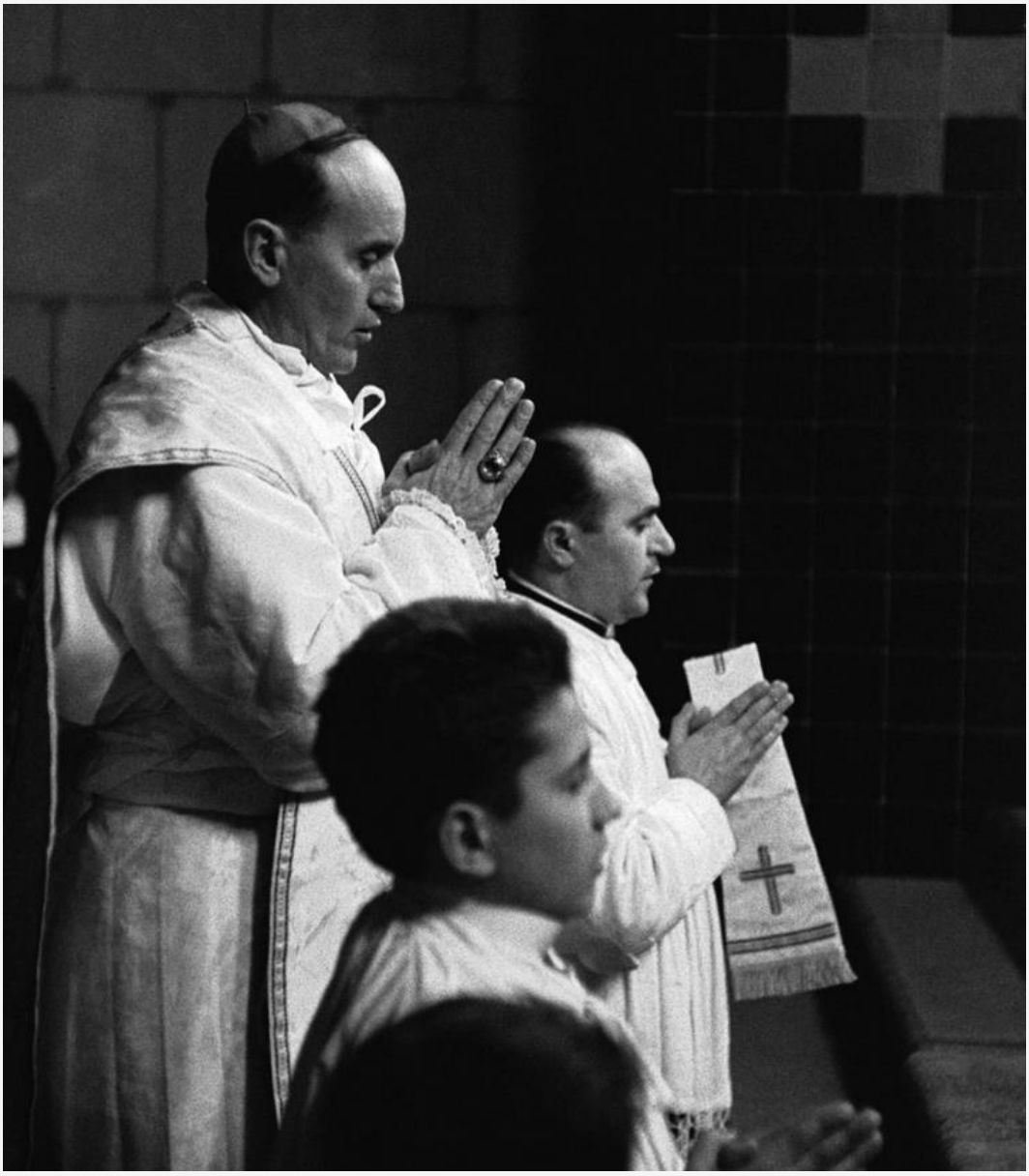

Svećenik, obučen u sv. misno odijelo, kao što smo rekli dolazi na podnožje oltara i počinje, kada se pobožno prekriži, moliti pristupne molitve.

Te pristupne molitve podsjećaju nas na one četiri hiljade godina, kad su ljudi bili daleko od Boga, kao što je i svećenik još od oltara, dok stoji na podnožju, i kad su željno čekali na dolazak Spasitelja svijeta.

Confiteor

Vi vidite, djeco, kako se svećenik duboko sagiblje na podnožju oltara, kad moli "Ispovijedam se Bogu Svemogućemu". On je sav skrušen i pun kajanja, jer želi da bude čist i od najmanje mrlje grijeha, prije nego uzađe k oltaru, pa se u tu svrhu preporučuje i Majci Božjoj, sv. Mihajlu Arhanđelu, sv. Ivanu Krstitelju, svetim apostolima Petru i Pavlu, svima svetima, pa i samim vjernicima, da se mole za njega kod Gospoda Boga.

Prilazak oltaru – molitva *Aufer a nobis*

Onda tekar uzlazi k oltaru, gdje poljubi pobožno moći svetaca, koje su pohranjene u žrtveniku, i opet moli, da Gospod uzme bezakonja naša, da budemo dostojni čistih srdaca ući u svetinju nad svetinjama. Po zasluzi sv. mučenika, čije su moći pohranjene u žrtveniku, moli, da se Gospodin dostoji otpustiti grijehe njegove.

Introitus i *Kyrie, eleison*

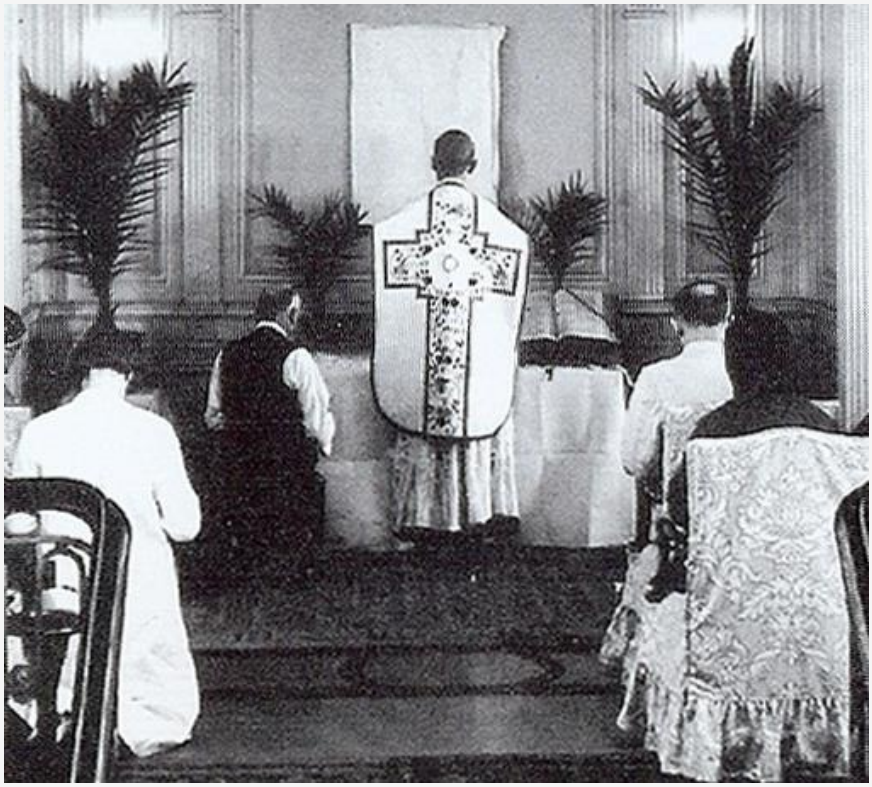

Onda moli na desnoj strani ili strani Poslanice tako zvani Ulaz, iza čega se vraća u sredinu oltara i moli naizmjence sa ministrantima devet puta *Kirie eleison* ili *Gospodine smiluj se*, na koje se obično nastavlja *Slava Bogu na visini*.

Gloria in excelsis Deo

To je ona sveta pjesma, koju su anđeli pjevali u sv. Badnjoj noći na poljanama Betlehema, pa nas time podsjeća na rođenje Isusovo u štalici.

Oratio

Onda svećenik moli Misnu molitvu, već prema raznim danima ili svetkovinama. Ta nas molitva podsjeća na mladost Isusa

našega, kad je Spasitelj živio u tišini i zabiti od svijeta i žarko se svaki dan molio za spasenje svijeta.

Čitanja

3. Ali, djeco draga, kao što znadete, Isus naš nije samo molio. Kad je došlo vrijeme. On je išao od grada do grada u zemlji izraelskoj i propovijedao Evanđelje, i to pune tri godine, prije nego je sama sebe žrtvovao na drvetu križa. A jer se Isus žrtvuje i u sv. Misi, samo dakako nekrvnim načinom, zato On i ovdje propovijeda ljudima svaki dan. I kao što je Njegova žrtva u sv. Misi sakrivena pod prilikama kruha i vina, tako je i Njegova propovijed u sv. Misi kao sakrivena, ali opet uvijek prisutna, jer propovijeda na usta svojih poslanika: proroka, evanđelista, apostola.

Čujemo ih u čitanju sv. knjiga, koje se čitaju pod Misom, a napose to biva, kad se čitaju poslanice sv. apostola i evanđelja, koja svećenik na blagdane s propovjedaonice i posebno razlaže puku na materinjem jeziku.

Vjerovanje

Znamo, da većina Židova nije primila Njegovog propovijedanja Evanđelja. Zato je Isus poslao apostole, da propovijedaju Evanđelje poganima, i oni su to učinili. Milijuni pogana prihvatili su radosno sveto Evanđelje, pa se zato u sv. Misi prije Prikazanja obično moli Vjerovanje. Sve te molitve priprava su za one glavne dijelove sv. Mise, kao što smo već govorili.

4. Ali već iz ovoga, što smo dosada rekli o sv. Misi, možemo vidjeti, djeco draga, da je sv. Misa nešto najdivnijega i najuzvi-

šenijega na zemlji. Zato ju svaki pravi kršćanin mora cijeniti kao najveće svoje blago na zemlji, a tako i vi.

Bio je jedan glasoviti pisac, koji se zvao Manzoni. On nije nikad propustio svete Mise u nedjelju i blagdane, makar kakvo ružno vrijeme bilo, pa ni u starosti. Kad su mu prigovorili, da se mora štedjeti, rekao im je: "Sveta Misa je više vrijedna nego milijun lira." I opet je lijepo otišao u crkvu na sv. Misu. Tako morate činiti i vi.

TVAR SVETE MISE

Draga djeco!

Jednom su dva redovnika dominikanca došla k blaženom Egidiju, koji je bio učenik sv. Franje Asiškoga i nedaleko poznat sa svoje svetosti. Htjeli su da ga vide i razgovaraju s njime. Kad je jedan od njih rekao, da je sv. Ivan Evanđelista na početku svoga Evanđelja rekao uzvišene stvari o Bogu, koje se ne mogu shvatiti, odgovori mu bl. Egidije: "Sv. Ivan nije dapače ništa rekao o Bogu." Nato se taj dominikanac gotovo sablaznio i rekao: "Kako ti to govoriš, brate Egidije? Zar nisi čitao, što kaže sv. Augustin, kad bi sv. Ivan još malo uzvišenije bio govorio, da ga cijeli svijet ne bi bio mogao shvatiti? Nemoj dakle reći, da Ivan ništa ne govori o Bogu". A Egidije mu odgovori: "Ja ostajem kod svoga mišljenja i tvrdim, da Ivan nije gotovo ništa rekao o Bogu". Dominikanac je bio ražalošćen na te riječi, ali mu je onda bl. Egidije rekao: "Vidiš li ovu visoku planinu? Kad bi se ona čitava sastojala od sitnih zrnaca prosa, a mala ptičica svaki dan kroz sto godina jela od te gore, koliku bi količinu

pojela?" Nato će mu dominikanac: "I kad bi tisuću godina jela odatle, ne bi to bilo ništa u poredbi s čitavom tom visokom planinom." A onda mu blaženi Egidije reče: "A baš tako ti je i sa neizmjernim Bogom. On je kao neizmjerna gora, gora božanske savršenosti, da sv. Ivan, poput male ptičice, nije ništa rekao o Bogu, ako pogledaš na Njegovo neizmjerno veličanstvo, savršenstvo i mudrost i dobrotu i moć". Kad je to čuo, onda je onaj dominikanac bio vrlo zadovoljan i radostan otišao od blaženoga Egidija.

1. Bog je dakle dragi, djeco, neizmjerno mudar, moćan i dobar. Možemo li to vidjeti i kod sv. Mise? Sigurno da možemo. Kada naime promatramo, što je On uzeo kao tvar, da se u sv. Misi uzmogne ponoviti ista žrtva kao i na Kalvariji, samo nekrvnim načinom, onda ostajemo zapanjeni nad mudrošću Božjom, nad moći Božjom, nad dobrotom Božjom.

Što je naime Isus naš upotrebio bio na Posljednjoj Večeri za ustanovu sv. Mise? Kao što smo već govorili i vidjeli, bilo je to vino i kruh. Uzeo je kruh najprije u svoje svete ruke, zahvalio, blagoslovio, prelomio ga i dao svojim učenicime govoreći: "Uzmite i jedite, ovo je tijelo Moje!" Zatim je uzeo kalež sa vinom, zahvalio, blagoslovio ga i dao učenicima govoreći: "Pijte iz njega svi, jer je ovo krv Moja Novoga Zavjeta, koja se prolijeva za mnoge na oproštenje grijeha. To činite na Moj spomen!"

Isus je dakle dragi upotrijebio kao tvar za ustanovu sv. Mise ili nekrvne žrtve N. Zavjeta kruh i vino. Tko ne vidi, kako tu divno odsijeva mudrost Božja? On je mogao i drugo što upotrebiti. Ali eto, upotrebio je upravo kruh i vino, da što ljepše odsijevne u očima našim neizmjerna mudrost Božja.

Prije istočnoga grijeha nije se čovjek morao nimalo mučiti za svoje uzdržavanje, što će jesti. Drveće u raju zemaljskom donosilo je bez ikakvog truda čovjekova divnog voća, koje je služilo čovjeku za hranu, kako je htio. Ali, kad su Adam i Eva prestupili zapovijed Božju, onda se srušila na njih kletva Božja, i od tog časa morali su si ljudi stjecati hranu u trudu, muci i znoju lica svojega. A oko čega se čovjek najviše znoji i muči? Oko vina, dok ga dobije. On mora naći kolja, uz koje će privezati vinovu lozu, kao što ste već i vi to vidjeli sigurno u vinogradu. On mora svake godine obrezivati vinograd. On ga mora svake godine po više puta privezivati, da mu vjetar ne polomi grane. On ga mora kopati svake godine više puta. On ga mora prskati modrom galicom po više puta na godinu. On ga mora i sumporiti po više puta. Onda tekar u jeseni pobire grožđe. Onda to grožđe mora zgnječiti najprije. Onda ga mora

nositi u tisak ili prešu. Onda kad se mošt ocijedi, mora ga staviti u bačvu, dok provrije. Onda ga mora pretočiti više puta, dok dobije čisto vino za sv. Misu. Koliko eto posla!

A kruh, koji se upotrebljava u sv. Misi, jest pšenični kruh. I oko njega je puno posla, prije nego dođe na oltar. Seljak mora najprije izorati njivu, i branom prijeći, da je izravna. Onda tamo sije pšenicu i branom prijeđe preko nje ponovo, da zagrne zrno, jer bi ga mogle pojesti ptice. Onda pšenica nikne, ali miruje kroz zimu. Tek u proljeće počne rasti malo pomalo, dok ne drozrije u srpnju. Onda se mora požeti. Onda se mora na polju osušiti, odvesti na mašinu, de se zrno odluči od slame. Onda se mora zrno opet posušiti, da se ne bi pokvarilo.

Tek onda dolazi u mlin, da se samelje u brašno. Onda se brašno mijesi i tako stavlja u peć, koja mora biti dobro naložena, da se ispeče kruh, ili kako se kaže za kruh kod sv. Mise, hostija.

Vidite li, djeco draga, koliko se truda i muke traži i za vino i za kruh, prije nego se dobije. Doista čovjek ga mora pribaviti u znoju lica svojega. Prije nego se kruh i vino pretvore u naše tijelo jedenjem i pijenjem, mnoga kaplja znoja ljudskoga padne prije na njih.

Zato taj kruh i vino izgledaju kao lijepa žrtva, koju čovjek prinosi Bogu, jer ga stoje mnogo žrtve, mnogo znoja, čovjek kao da prinosi Bogu svoje tijelo, svoj život, toliko ga muke i truda stoje vino i kruh. Zato je eto mudrost Božja uzela kruh i vino za sv. Misnu žrtvu i Isus naš kao da nam kaže: "Vi ste meni dali kruh i vino, kao plod vaše žrtve, da posluži Meni, da se mogu žrtvovati pod prilikama kruha i vina na oltaru, a Ja Vama za uzvrat dajem svoje tijelo i krv, kao hranu dušama vašim".

Nije li se tu, djeco, pokazala divna mudrost Božja, koja se tako neznatnim naoko stvarima, ali s kojima je povezano mnogo znoja ljudskoga, služi, da nama dade na dar najdivnije, što se može zamisliti, svoje sveto tijelo i krv, kad dođe čas pretvorbe u sv. Misi.

2. Ali zar ne odsijeva kroz ove tvari kruha i vina u sv. Misi i neizmjerna moć Božja? Neizmjernu je moć morao upotrebiti dragi Bog, kad je stvarao sunce, mjesec, zvijezde i svod nebeski. Neizmjernu je moć morao upotrebiti Gospod Bog, kad je stvarao velika mora, rijeke, potoke, jezera, izvore.

Neizmjernu je moć morao upotrebiti Gospod Bog, okad je stvarao ribe u vodi, ptice u zraku, životinje na zemlji i pod zemljom, bilje svakojako, golemo drveće, i tako dalje.

Ali, djeco draga, neizmjernu moć mora upotrebiti Gospodin Bog i u sv. Misi, kad na jednu riječ, kao što je: "Ovo je tijelo Moje, ovo je krv Moja!" kruh prestaje biti kruh, makar ostaju prilike kruha, i vino prestaje biti vino, makar ostaju prilike vina, a namjesto kruha i vina dolazi u isti čas pravo tijelo i prava krv Gospodina našega Isusa Krista, koje služe za hranu dušama našim. Takve moći nemaju svi carevi i kraljevi svijeta. Takve

moći nemaju svi ljudi svih vjekova, koji su živjeli ili će živjeti na zemlji od Adama do posljednjeg čovjeka na zemlji. Kruh nas dakle i vino u sv. Misi podsjećaju na svemoć Božju, neizmjernu moć Božju, koja se najneznatnijim naoko stvarima služi za najveličajnije planove i djela.

2. Ali kruh nam i vino dozivaju u pamet i neizmjernu dobrotu Božju. Ničim se čovjek u životu toliko ne služi, koliko kruhom i vinom. Svaki dan jede kruh i svaki dan mu godi vino. Oni hrane i uzdržavaju naše tijelo u zdravlju i vesele ga. I baš njima se Isus, Bog naš, poslužio, da nam priredi neizmjerno veću radost i veselje, da nam preko prilika kruha i prilika vina dade dokaz svoje najveće dobrote i ljubavi, kad nam daje svoje sveto tijelo i krv, koji su zalog našega života vječnoga, kao što veli sam Isus: "Tko jede tijelo Moje i pije krv Moju, ima život vječni, i Ja ću ga uskrisiti u posljednji dan". Kolika dobrota i ljubav Boga našega, a koja se tako divno očituje preko tako neznatnih stvari, mrtvih stvari, kao što su kruh i vino, koje služe za žrtvu sv. Mise!

Još se u sv. Misi dodaju vinu nekoliko kapljica vode. Kao što ste već mogli vidjeti, djeco, kod oltara. To nas podsjeća na vodu i krv, koja je potekla na drvu križa iz tijela i srca Kristova, kad su mu proboli kopljem grudi. Tako je završila krvava žrtva Isusova na križu, a iz probodenih grudi Isusovih potekle su rijeke milosti za čitav ljudski rod. Voda nas podsjeća na sv. krst, a vino na sv. Euharistiju, izvor pomirenja i jačanja, na putu u život vječni.

Mogli bismo, djeco draga, još puno govoriti o tome, ali ćete čuti kasnije, kad budete veći.

Jedno dobro zapamtite! Sveta Misa je, kao, što smo već rekli, neprocjenjivi dar Božji. Zato je nikada ne propuštajte nedjeljom i blagdanom, a kad možete, idite i svaki dan k Misi. Nedavno su novine pisale, kako je nekoliko ljudi u misijama platilo pet hiljada franaka, da svećenik avionom dolazi k njima i odsluži im sv. Misu. A vi ne trebate ništa plaćati, jer je crkva i svećenik blizu vas.

PRIKAZANJE

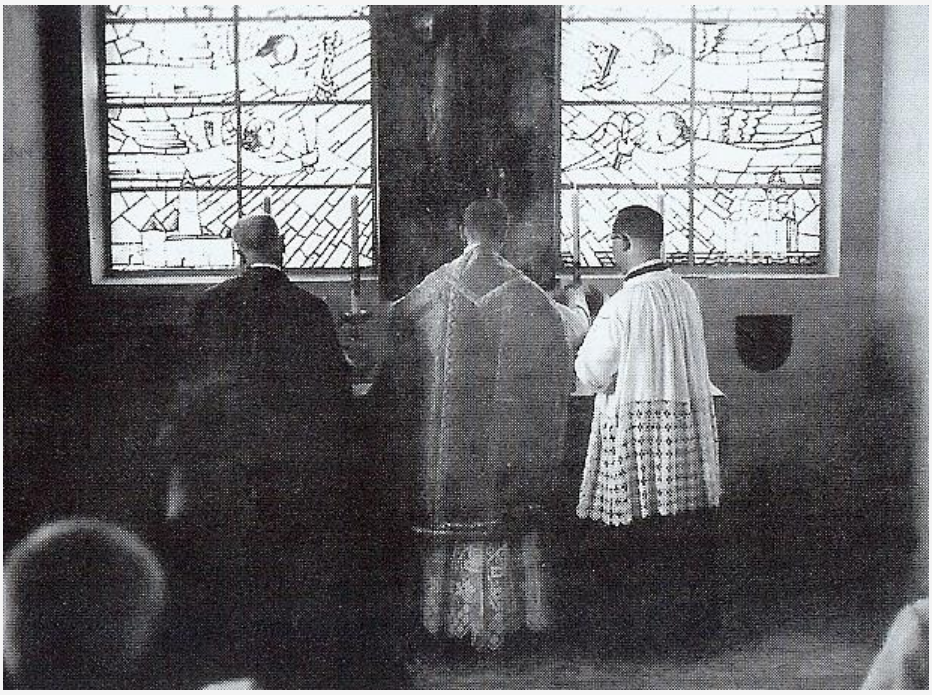

Draga djeco!

Prvi od triju glavnih dijelova sv. Mise, kao što smo već govorili, jest Prikazanje. Vi se sjećate, da smo govorili, kako je Isus naš to obavio, na Posljednjoj Večeri. Uzeo je kruh u svoje svete ruke, podigao oči preme nebu, blagoslovio taj kruh, onda ga

tekar prelomio i dao ga učenicima da jedu, govoreći: "Uzmite i jedite, ovo je tijelo Moje!" Slično je učinio i s vinom u kaležu.

Kako je radio božanski Spasitelj, tako slično radi i svećenik u sv. Misi prigodom Prikazanja.

Prikazanje hostije – molitva *Suscipe, sancte Pater*

1. Što dakle radi svećenik kod Prikazanja? On najprije otkrije kalež na oltaru, uzme zlatnu pliticu s hostijom, uzdigne je objema rukama i onda moli: "Primi, sveti Oče, svemogući vječni Bože, ovu neoskvrnjenu žrtvu, koju ja, nedostojni sluga Tvoj, prinosim Tebi, svome živomu i pravomu Bogu za bezbrojne grijehe, uvrede i nemarnosti svoje i za sve prisutne, kao i za sve vjerne kršćane, žive i mrtve: da meni i njima bude na spasenje u život vječni. Amen!"

Jeste li čuli, djeco, što govori svećenik kod Prikazanja? Tko prima hostiju, koju prinosi svećenik? Prima je Otac nebeski. Po božanskoj naravi, On je Otac samo Isusu Kristu. Ali po svojoj beskrajnoj božanskoj dobroti, On je i nas sve posinio, kada je Sin Božji uzeo na Sebe našu ljudsku narav i za nas platio dug Ocu svome nebeskome. Tako se mi eto u sv. Misi priključujemo Isusu Kristu, koji se žrtvuje na oltaru Ocu nebeskome.

Taj Otac nebeski je nadasve svet, i zato svećenik kaže: "Primi, Sveti Oče!" Taj Otac je svemogući, jer je, kao što ste čuli već više puta, samo htio, i sve je postalo, štogod je htio na nebu i na zemlji. Taj Otac nebeski je vječan, jer vjekuje vijek do vijeka, nit Ga žića konac čeka, dok smo svi mi jadni smrtni ljudi, koji

nakon par godina moramo pasti u grob i tu bi ostali dovijeka, kad nas snaga Božja ne bi digla iz groba i uskrsila na novi život, proslavljeni život u nebu. Taj Otac nebeski može to učiniti, jer je On Bog.

Zato eto svećenik govori, kad diže na zlatnoj plitici hostiju: "Primi, sveti Oče, svemogući vječni Bože!" S kolikim strahopočitanjem, djeco, izgovara svećenik te riječi! S kolikim strahopočitanjem moramo i mi ponavljeti te riječi u duši!

A što kaže svećenik dalje? Kaže Ocu nebeskome: "Primi Ovu neoskvrnjenu žrtvu!" Zove je već unaprijed žrtvom, premda će žrtva postati tekar kod podizanja. Zove ju neoskvrnjenom žrtvom, jer ta žrtva nije nitko drugi nego konačno, Isus Krist, koji se služi kruhom i vinom za otajstvenu žrtvu svoju u sv. Misi. A što ima čistije i ljepše nego što je Isus Krist? Zar možda oni janjci, junci, grlice, golubići, što su se prinosile u St. Zavjetu? Ništa nije i ne može biti čistije od Krista Gospodina.

Već je nekoliko stotina godina prije dolaska Isusova na svijet navijestio tu čistu žrtvu sv. Malahija prorok, preko kojeg govori Gospod Bog: "Jer od istoka sunca do zapada njegova veliko će biti ime Moje među narodima, i posvuda će se žrtvovati imenu Mojemu i prinosit će se čist prinos. Jer će veliko biti ime Moje među narodima." Taj čisti prinos jest sam čisti i sveti Sin Božji pod prilikama kruha i vina, i zato, djeco, i čujete kako se Njemu u čast pjeva u crkvi: "Tebi hvala, Tebi dika, Tebi slava prevelika! O Isuse, budi hvaljen po sve vijeke vijeka. Amen!"

I što kaže onda dalje svećenik, djeco draga? Kaže dalje prinoseći hostiju: "Primi, sveti Oče, svemogući vječni Bože, ovu neoskvrnjenu žrtvu koju ja, nedostojni sluga Tvoj, prinosim."

Svećenik se dakle snizuje od strahopočitanja pred neizmjernim veličanstvom Božjim, koliko samo može, jer zna, što je rekao sveti onaj pjesnik David: "Jer gle začet sam u nepravdama i u grijesima me je začela majka moja." Kad se sjeti svojih slaboća i nedostataka, onda kao da bi najradije nestao ispred lica svetoga Boga, takav osjećaj ima čovjek, kad sluša, što svećenik govori za sebe prinoseći hostiju na zlatnoj plitici. Kako se moramo i mi svi drugi sniziti i poniziti pred tim svetim Bogom!

A za koga prinosi tu žrtvu neokaljanu? Čuli ste, djeco, kako svećenik govori: "Za bezbrojne grijehe, uvrede i nemarnosti svoje i za sve prisutne, kao i za sve vjerne kršćane žive i mrtve". Kako li divnih riječi! Kako utješnih riječi! Tko ne bi onda rado polazio sv. Misu, da što sigurnije postane dionikom tolikih milosti, koje s neba teku na ovu crnu zemlju, kad se služi sv. Misa, ili bolje, kad se opet i opet žrtvuje Isus Krist.

A zašto je prinosi, tu divnu, svetu, neokaljanu žrtvu? Zato, kaže svećenik dalje: "Da meni i njima bude na spasenje u život vječni".

Ne prinosi je dakle zato, da nam isprosi zlato, koje razbojnici otimlju. Ne prinosi je zato, da nam isprosi život, koji traje od danas do sutra, nego zato, da nam isprosi vječni spas, da nam isprosi neumrlost, da nam isprosi život vječni, koji je tako divan, da sveti Pavao veli, da "niti je oko vidjelo, niti je uho čulo, niti je u srce ljudsko ušlo, što je Bog pripravio onima, koji Njega ljube".

Ulijevanje vina i vode u kalež

Iza toga, djeco draga, svećenik nalijeva u kalež vino i nekoliko kapi vode, koju prije toga blagoslovi. Vino označuje Krista Gospodina, a voda sve vjernike. Zato vina ne treba blagoslivljati, jer je Isus izvor svega blagoslova. A voda se blagoslivlje, jer vjernici krvavo trebaju milosti Božje, blagoslova Božjih, koji svi izviru iz križa Isusova kojega se znak čini nad vodom, dakle nad vjernicima. Voda se miješa, jer svi želimo biti dionici božanske naravi, radi čega je Isus i postao čovjekom.

Čineći znak križa nad vodom, svećenik moli: "Bože, koji si divno sazdao dostojanstvo čovječjega bića i još ga divnije obnovio, daj, da se mi otajstvom ove vode i vina združimo s Božanstvom Onoga, koji se udostojao biti dionikom našega čovječanstva, Isus Krist, Sin Tvoj, Gospod naš, koji s Tobom živi i kraljuje u jedinstvu Duna Svetoga, Bog, u sve vijeke vjekova. Amen!"

Tako moli svećenik još na strani, dok ulijeva vodu u vino.

Prikazanje kaleža – molitva *Offerimus tibi, Domine*

Onda pođe na sredinu. Tamo podigne kalež sa vinom i govori: "Prinosimo Ti, Gospode, čašu spasenja, moleći Tvoju blagodat, de uziđe s ugodnim mirisom pred lice Tvoga božanskoga veličanstva, za spasenje naše i svega svijeta".

In spiritu humilitatis

I kad pokrije kalež, nastavlja: "U duhu poniznosti i u srcu skrušenome primi nas Gospode, i tako neka bude danas žrtva naša pred Tobom, da ugodi Tebi, Gospode Bože".

Svećenik dakle izričito prinosi kao žrtvu sve vjernike. I tako treba. Jer ako se žrtvuje glava, onda se mora žrtvovati i čitavo tijelo, svi udovi tijela. Glava pak otajstvenoga tijela, djeco, koje je Crkva, jest Isus Krist. Svi smo mi pak udovi toga tijela. Kad se dakle žrtvuje Glava, moraju se i svi udovi ponuditi za žrtvu, jer inače ne bi bili dostojni takve Glave.

Tako postajemo mili i dragi Isusu, Bogu, kao i ona tri mladića u peći babilonskoj. Vi ste čuli, djeco draga, kako ona tri mladića nisu htjela da se poklone zlatnom kipu Nabuhodonozorovu, jer to nije bio nikakav Bog. Zato ih je razjareni kralj bacio u ognjenu peć. Ali oni su tu pjevali Bogu i kad nisu mogli prinijeti običajne žrtve Bogu, kako su nekada prinosili, tad su mu ponudili za žrtvu svoje vlastite živote i molili Ga: "Pa daj da budemo primljeni od Tebe, kad smo ipak barem skrušena srca i ponizna duha! Kao kad bismo prinijeli žrtve paljenice od ovnova i bikova i tisuće pretilih ovaca, tako neka se danas dopadne naša žrtva pred Tvojim licem!"

Tako eto žrtvuje svećenik i prinosi Bogu sve vjernike. Ako Mu već ne dajemo života, kao ona tri mladića, prinesimo mu barem skrušena srca, kao što su oni, jer je najljepša "žrtva Bogu duh skrušen". Tko dakle ne bi rado i često dolazio na sv. Misu?

Veni, Sanctificator

Onda, djeco draga, moli svećenik: "Dođi Prosvjetitelju[1], svemogući, vječni Bože i blagoslovi ovu žrtvu, pripravljenu svetomu imenu Tvojemu!"

Zašto se obraća baš Duhu Svetome, a ne sada, kao prije Ocu nebeskome? Zato, jer će naskoro, to jest kod pretvorbe biti na oltaru sam Isus Krist. On će se dakle opet utjeloviti samo na drukčiji način nego u krilu Majke Božje. A kako je Duh Sveti sudjelovao kod prvoga utjelovljenja, kao što vidimo iz riječi anđelovih Mariji: "Duh Sveti saći će na Te, i sila Višnjega osjenit će Te.." tako na Njega spada i ovo drugo utjelovljenje, što se svaki dan zbiva na našim oltarima, makar na križu i otajstvenim načinom.

Pranje ruku

Onda Svećenik ide da opere ruke, kada je u svečanoj Misi i tamjanom okadio sv. prinos. Pere ruke, da označi Bogu svoju živu želju i bol. Bol, da nije dosta čist za takvo neizmjerno veličanstvo svetoga Boga, a vruću želju, da buda očišćen i da čista srca prinese najsvetiju žrtvu.

Na strani moli pritom Psalam: "Umivam ruke svoje u nevinosti..." uvjeravajući na koncu Boga: "Moji su koraci upravljeni putem pravde, usliši me, i ja ću Te blagoslivljati, Gospode, u Tvojoj crkvi." Kako li se dakle i mi svi moramo truditi, da što čistijega srca pristupamo u hram Božji i dolazimo k stolu Gospodnjemu, koji nam Bog priprema u svojoj dobroti preko žrtve sv. Mise.

---

[1] Prilikom pripreme ili tiskanja knjige omaškom je napisano „Prosvjetitelju“ umjesto „Posvetitelju“ (lat. *Sanctificator*).

Suscipe, sancta Trinitas

5. Onda svećenik ode na sredinu oltara i moli: "Primi, sveta Trojice, ovaj prinos, koji Ti prikazujemo za spomen muke, uskrsnuća i uzašašća Isusa Krista, Gospodina našega, i na čast blažene Marije vazda Djevice i blaženoga Ivana Krstitelja i svetih apostola Petra i Pavla, i svih svetih, da njima bude na čast, a nama na spasenje; da se oni dostoje posredovati za nas na nebesima, kojih spomen činimo na zemlji. Po istom Kristu Gospodinu našem".

Prije se svećenik, djeco, kao što ste čuli, obratio najprije Ocu nebeskom. Onda se obratio Duhu Svetome. Sada se obraća molitvom čitavoj Sv. Trojici, da primi sveti prinos, koji prikazuje. Jer žrtva se prinosi samo Bogu, a ne stvorenju. Ali ta žrtva ipak služi na čast svecima i sveticama Božjim, koji su toliko pretrpjeli za Boga na ovom svijetu i s Njime su najuže združeni i zauvijek u nebu, sam Bog hoće da oni budu čašćeni. A to čašćenje svetaca ispada dakako u našu korist, jer oni za nas posreduju onda u nebu, da sretno prođemo kroz ovu dolinu suza i dospijemo u život vječni, da s njima zajedno hvalimo Boga uvijeke.

Orate, fratres

Onda se obraća k vjernicima i moli: "Molite braćo, da bude moja i vaša žrtva ugodna Bogu Ocu svemogućemu". I s pravom tako moli, jer smo svi mi braća u Bogu i sestre, kad smo po svetom krstu postali djeca Božja. Zato svi smijemo i moramo govoriti: "Oče naš, koji si na nebesima".

I žrtva, koja se prinosi, nije samo svećenikova, nego i naša. Zato svaki vjernik ima pravo i mora da govori što i ministrant kod oltara: "Neka primi Gospod žrtvu iz ruku Tvojih u hvalu i slavu svojega imena, na korist također našu i svekolike svoje svete Crkve".

Kako se divne stvari, djeco draga, skrivaju u Prikazanju kod sv. Mise! Onda se ne čudimo, što je načinio onaj veliki francuski car Napoleon. Jednoga je dana došao u neku školu. Dao je donijeti sebi pravila zavoda i pozorno ih čitao. Unutra je našao napisano: "Učenici moraju svake nedjelje i blagdana prisustvovati sv. Misi". Napoleon je uzeo pero i napisao svojom rukom mjesto svake nedjelje i blagdana: "Svaki dan!" Tako je eto sudio o sv. Misi taj veliki car, koji je inače znao dosta griješiti. Želio je, da pitomci budu svaki dan kod Mise, jer tu dolazi Bog, od koga mogu sve dobiti, napose da budu i kreposni ljudi.

PRETVORBA

Draga djeco!

Poznato nam je iz Sv. Pisma, da je izraelski narod često otpadao od pravoga Boga i klanjao se lažnim bogovima od drva i kamena. Kad su tako pod vladanjem bezbožnoga kralja Ahaba i bezbožne kraljice Jezabele bili opet upali u idolopoklonstvo, i to gore nego ikada prije, i prijetila je pogibao, da narod posve zaboravi na Boga svoga, poslao im je Bog sv. Iliju proroka. Taj je jednoga dana pozvao sav narod na goru Karmel zajedno sa kraljem i nekoliko stotina lažnih svećenika Balovih.

Ilija je predložio narodu, da im se dadnu dva junca: jedan njemu, a jedan svećenicima lažnoga boga Bala. Kad junce raskomadaju i pripreme za žrtvu, neka ne podmeću ognja, nego Balovi svećenici neka prizovu ime svojega boga, a Ilija će prizvati ime Gospodnje. Bog, koji odgovori ognjem, pravi je Bog.

Sav je narod to radosno prihvatio. Balovi svećenici su učinili, kako je Ilija odredio i narod prihvatio. I zvali su boga svojega od jutra do podne, ali uzalud, makar su se parali i noževima, tako, da ih je sve oblila krv. Nato se sv. Ilija prorok pomolio Bogu, da se smiluje i pokaže, da je On jedini pravi Bog. I u isti čas pao je oganj s neba i spalio žrtvu paljenicu i drva, kamenje i zemlju i popio vodu u jarku. Nato su svi ljudi pali ničice na zemlju i povikali: "Gospod je pravi Bog, Gospod je pravi Bog!"

1. Ne doživljavamo li i mi, djeco draga, svaki dan nešto slično, što se desilo na gori Karmelu u vrijeme sv. Ilije proroka? Da, pače mnogo više i uzvišenije, i to u sv. Misi za vrijeme pretvorbe, koja je najvažniji dio sv. Mise. Što naime? Na gori

Karmelu, kad je sv. Ilija prorok zazvao sv. ime Božje, pao je oganj s neba i pretvorio drvo na žrtveniku u užareni ugljen. Bila je ono naravna vatra, koju je proizvela onaj čas snaga Božja. U sv. pak Misi kod pretvorbe djeluje vrhunaravna vatra Božja.

Kada svećenik izgovori riječi Kristove nad hostijom, koju drži u ruci: "Ovo je tijelo Moje!" onaj isti čas zbiva se divna, pače najveličenstvenija stvar, što je možemo zamisliti, u isti čas kruh prestaje biti kruh, a namjesto kruha drži svećenik u rukama Krista Gospodina, Sina Božjega, koji je na otajstveni način došao na oltar, iako su u rukama svećenikovim ostale prilike kruha, te okus, vid i opip ćuti isto što i prije pretvorbe kruha. I kad svećenik uzme kalež i nad njim izgovori riječi Isusove: "Ovo je krv Moja Novoga Zavjeta, koja se prolijeva za mnoge na otpuštenje grijeha", onaj isti čas nije više u kaležu vino, nego prava krv Gospodina našega Isusa Krista, makar vid, okus i opip osjeća isto što i prije pretvorbe vina.

To je najdivnija stvar što je doživljavamo na zemlji, i to svaki dan za vrijeme pretvorbe pod sv. Misom. Na riječi svećenika otvara se nebo, i Isus Krist u pratnji sv. anđela, veli sv. Grgur Papa, silazi na oltar. Mi dakle gledamo u pretvorbi pod sv. Misom mnogo divniju stvar, nego što ju je gledao narod izraelski na gori Karmelu, kad je sv. Ilija prorok dozvao oganj s neba i pretvorio drvo u ugljen užareni.

Već smo zadnji puta, govoreći o prikazanju, spomenuli, kako se Sin Božji utjelovio u krilu Djevice Marije. Anđeo je došao k Njoj, kao glasnik Božji, da joj navijesti to divno otajstvo, to jest, da će Bog postati čovjekom u Njezinom svetom krilu: "Duh Sveti saći će na Te, i sila Višnjega osjenit će Te. Zato će se i ono Sveto, što će se roditi od Tebe, zvati Sin Božji." I čim je Presveta Djevica Marija izustila riječi: "Neka Mi bude po riječi Tvojoj", u isti čas je druga božanska osoba postala čovjekom u krilu Marijinom.

Marija je rekla samo nekoliko riječi, i te su bile dovoljne za najveće čudo svjetske povijesti, utjelovljenje Sina Božjega. Slično ide, djeco draga, kod pretvorbe u sv. Misi. Svećenik kaže samo nekoliko riječi: "Ovo je tijelo Moje", i ponavlja se opet najveće čudo svjetske povijesti, samo u drugom obliku, Sin Božji silazi s neba. I jer se Krist kao nanovo utjelovljuje kod pretvorbe, kao da nanovo postaje čovjekom, zato se i moli s pravom na koncu Mise Evanđelje sv. Ivana: "I Riječ je tijelom postala i prebivala među nama".

Zato se u svečanoj sv. Misi kod Vjerovanja s posebnim naglaskom pjevaju riječi: "I postao je čovjekom po Duhu Svetome od Marije Djevice". U sv. Misi kod pretvorbe je kao novo ro-

đenje Isusovo, kako veli sv. Jeronim. Razlika je samo, što se Krist kod pretvorbe u sv. Misi ne rađa tjelesno, nego duhovno, i da nije više u smrtnom tijelu nego u proslavljenom tijelu. Zato se i pjeva Gloria u Misi, to jest onaj anđeoski pjev, što su ga anđeli pjevali nad Betlehemskom štalicom u sv. Badnjoj noći. Zato i vidimo, da se Isus raznim svecima javio pod sv. Misom u slici maloga djeteta, kao recimo sv. Petru Alkantari.

2. Budući pak da je pretvorba najvažniji dio sv. Mise, jer se kod pretvorbe zbiva najveće čudo svijeta i najdivnije čudo, zato je sv. Crkva zaokružila pretvorbu kao u neki zlatni okvir, koji se zove kanon ili pravilo.

Predslovlje

Čuli ste naime već, djeco draga, da je Isus na Posljednjoj Večeri, prije nego je pretvorio kruh u svoje sveto tijelo i vino u svoju presvetu krv, najprije zahvalio Ocu nebeskome. To svećenik po Njegovom primjeru čini, kad pjeva ili moli tako zvano Predslovlje, koje se donekle mijenja na razne svetkovine, a svaki dan glasi: "Uistinu dostojno je i pravedno, pravo i spasonosno, da vazda i svagdje zahvaljujemo Tebi, Gospode sveti, Oče svemogući, vječni Bože, po Kristu Gospodinu našemu, po kome veličanstvo Tvoje hvale anđeli, klanjaju Ti se gospodstva, tresu se vlasti. Nebesa Te i nebeske moći i blaženi serafini, zadružnim klicanjem zajedno slave. Zapovjedi, molimo, da se i naši glasovi združe s njihovima, smjernim ispovijedanjem govoreći: svet, svet, svet, Gospod Bog nad vojskama". Predslovlje je po svojim riječima i napjevu najdivnija pjesma na svijetu, kakva se i pristoji neizmjernom veličanstvu Božjemu.

Kanon Mise

Ono, što slijedi iza toga, ili bolje počinje sa Svet, svet, svet i traje do Očenaša iza pretvorbe, zove se kanon. To je taj divni zlatni okvir, koji smo spomnuli, u koji je sveta Crkva stavila pretvorbu kao najvežniji dio sv. Misne žrtve. On obuhvaća pretvorbu i sve molitve i ceremonije, koje prethode ili slijede pretvorbu od Svet do Očenaša.

Prije pretvorbe su tri molitve u kanonu a iza pretvorbe su opet tri molitve u kanonu, koje imadu više dijelova. Preko tih divnih molitava Crkva izlijeva svoju dušu pred neizmjernim Bogom, proseći Ga, da primi milostivo svetu i neoskvrnjenu žrtvu, koju svećenik prinosi. U prvom redu je prinosi za sv. katoličku Crkvu; da je Gospod Bog po svemu svijetu zaštiti, umiri, ujedini i upravlja zajedno s njezinim vidljivim vrhovnim poglavarom Papom, biskupom, svim vjernim priznavaocima katoličke i apostolske vjere. Moli Gospoda Boga, da umilostivljen

primi ovaj sveti prinos i napose da nas izbavi sve zajedno od vječne osude i prokletstva i pribroji stadu svojih izabranih.

Na nju nadovezuje treću molitvu prije pretvorbe, da se Bog udostoji učiniti ovu žrtvu u svemu blagoslovenu i da postane tijelo i krv Gospodina našega Isusa Krista. I to doista čas iza toga i postaje, kad svećenik izgovori nad kruhom riječi: "Ovo je tijelo Moje!" Isto tako nad vinom: "Ovo je krv Moja!"

Sveta misna žrtva je nakon tih riječi u glavnom dovršena, ili, jer je to tako divna stvar, kakve nema slične na svijetu, zato stoji, rekosmo, uklopljena u divnom zlatnom okviru, koji se zove kanon.

Taj kanon onda u trima molitvama opet časno zaključuje pretvorbu, kako se dolikuje tako divnoj božanskoj žrtvi. Ta sveta Misna žrtva ostaje ista od Posljednje večere do konca svijeta. Isto tako i kanon ostaje isti uvijek, samo što na velike neke svetkovine ima neki dodatak. On se uvijek moli tiho, kao što i odgovara najvećoj tajni naše svete vjere. On je, rekosmo, pravi zlatni okvir za pretvorbu u sv. Misi.

Međutim, kad budete, djeco, stariji, onda ćete više o tome čuti i čitati. Što morate najviše zapamtiti iz ovoga, što smo do sada rekli? Evo što! Čuli ste na početku, kako su Izraelci na gori Karmelu, kad je pao oganj s neba i pretvorio drvo u užareni ugljen i spalio žrtvu i sve ostalo, da su Izraelci svi kao jadan čovjek od straha pali na zemlju i vikali: "Gospod je pravi Bog, Gospod je pravi Bog!" slično morate i vi, djeco činiti u sv. Misi. Kad svećenik iza pretvorbe digne u vis sveto tijelo i krv Isusovu, onda se na koljenima smjerno poklonite Isusu Bogu. I mi moramo reći: "Ovdje je pravi Bog, ovdje je pravi Bog, makar pod prilikama kruha i vina!"

PRIČEST

Draga djeco!

Rekli smo, kako se sjećate, da sv. Misa ima tri glavna dijela: Prikazanje, Pretvorbu, Pričest. O prva dva dijela smo već govorili. Sada ćemo govoriti o trećem glavnom dijelu.

Čuli ste već, kako je narod izraelski teško bio pritisnut i mučen u Egiptu od Egipćana. Kad su povikali Gospodu Bogu, da im se smiluje, Bog im je poslao velikoga slugu svoga Mojsija. On je

po nalogu Božjem udario Egipat teškim zlima, i kad je faraon ili egipatski kralj ostao i dalje tvrd i nije htio pustiti Izraelce, odlučio je Gospodin Bog poubijati za kaznu sve prvorođence egipatske. Ali da ne bi anđeo, koji je ubijao, poubijao i izraelske prvorođence, naredio je Gospodin Bog Izraelcima preko Mojsija, da svaka obitelj zakolje jedno janje i krvlju janjeta namaže dovratke na svojoj kući.

To janje imadu onda ispeći na vatri i opasanih bokova imade ga jesti svaki Izraelac, kad anđeo bude ubijao prvence egipatske. Mimo njihovu kuću će proći i ne će nikoga ubiti, kad vidi dovratke namazane krvlju janjeta.

Mi dakle vidimo dvije stvari kod tih Izraelaca. Prvo, da su janje zaklali i krv ih je njegova spasila. Ali su onda to isto janje ispekli i jeli.

1. Nešto slično gledamo mi, djeco draga, u svetoj Misi. Rekli smo, da se tu na otajstveni način žrtvuje Isus Krist za spas svijeta, kao oni vazmeni janjci u Egiptu kod Izraelaca. To se događa kod pretvorbe u sv. Misi. I tako Isus postaje kao onaj žrtveni janjac kod Izraelaca. On biva na otajstveni način ubijen, biva žrtvovan. Ali Izraelci su ono svoje zaklano janje i ispekli i jeli. Tako i Isus, pošto se žrtvovao na otajstveni način u sv. Misi, biva hrana našim dušama, koju uzimamo i uživamo u sv. Pričesti.

Sveta Pričest je kao središte ovog dijela Mise, kojemu opet neke molitve prethode, a neke slijede iza nje. Prve su kao priprava za Pričest, a druge su kao zahvala za Pričest.

Pater noster

Svećenik dakle najprije počinje, bilo glasno moleći, bilo pjevajući, Pater noster ili Očenaš. To je molitva, koju nas je učio sam Sin Božji Isus Krist, koji se u sv. Misi žrtvuje na oltaru. "Oče naš, koji si na nebesima, sveti se ime Tvoje, dođi kraljevstvo Tvoje, budi volja Tvoja, kako na nebu tako i na zemlji. Kruh naš svagdanji daj nam danas. I otpusti nam duge naše, kako i mi otpuštamo dužnicima našim, i ne uvedi nas u napast." Onda ministrant u ime puka veli: Nego oslobodi nas od zla. Amen!

Od apostolskih vremena moli se Očenaš u sv. Misi i ljepše molitve nije još nitko pronašao i ne će je pronaći. A u sv. Misi Očenaš tako lijepo spaja pretvorbu sa Pričešću. Isus je žrtva, ali Isus je i žrtvena hrana našim dušama. A Očenaš uključuje u sebi, sve, što nam je potrebno za dušu i za tijelo, sve što pridonosi časti Božjoj i spasu naše duše, kojoj je život Krist u sv. Euharistiji, Krist, taj pravi Kruh, koji je sišao s neba. Taj kruh nam je krvavo potreban.

Libera nos

Rekli smo, kako poslužnik kod oltara u ime puka veli kod Očenaša: "Nego oslobodi nas od zla!" A svećenik onda nastavlja: "Oslobodi nas, molimo, Gospode, sviju prošlih, sadašnjih i budućih zala i podaj milostivo mir u naše dane, po zagovoru blažene i slavne Djevice Bogorodice Marije i blaženih Tvojih apostola Petra i Pavla i Andrije i sviju svetih, da budemo pomoću Tvojega milosrđa od grijeha vazda slobodni i riješeni svake, smetnje. Po istom Gospodu našem Isusu Kristu,

Sinu Tvojemu, koji s Tobom živi i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga Bog, po sve vijeke vjekova. Amen".

A zašto svećenik toliko ponavlja oslobođenje od zala? Zato jer živimo u dolini suza. Ova zemlja je naime nakon grijeha Adamova postala prava dolina suza, zemlja, koja rađa korovom i trnjem, zemlja, na kojoj čovjek mora proliti mnogu kaplju znoja, dok dođe do korice kruha. Čovjek je podvrgnut svakojakim bolestima, nesrećama od vatre, od vode, od rata, od potresa. Mnoge, mnoge dakle nevolje stižu i pravednika na tome svijetu.

Uvijek dakle imamo dovoljno razloga, da se svaki dan preporučujemo Gospodu Bogu da nas oslobodi prošlih, sadašnjih i budućih zala po zagovoru svetaca, u prvom redu Majke Božje i da nam poda mir svoj, koji je vredniji od svega.

Lomljenje hostije i molitva *Haec commixtio*

Dok svećenik izgovara riječi – po Gospodinu našemu Isusu Kristu i t.d., dotle lomi sv. Hostiju na tri dijela, od kojih dva veća stavlja na zlatnu pliticu, a treći, manji dio spušta u presvetu krv u kaležu, govoreći: "Ovo sjedinjenje i posvećenje tijela i krvi Gospodina našega Isusa Krista neka bude nama, koji ga primamo u vječni život. Amen."

Tim lomljenjem sv. Hostije lijepo se prikazuje žrtveni značaj sv. Euharistije, jer podsjeća na silovitu krvavu smrt Isusovu na drvetu križa, kad se zbog silnih rana Njegova sveta duša odijelila od tijela, i Krist umro.

Osim toga znamo, da je Spasitelj na Posljednjoj večeri iza lomljenja pružio kruh apostolima, da ga uživaju nakon pretvorbe. I ovdje se Isus daje lomiti, da sve nahrani svojim svetim tijelom, i to tijelom, koje je žrtvovano nekoć na drvetu križa, a sada u sv. Misi na otajstveni način. Zato je i rekao nekada Isus Židovima: "Kruh, koji ću vam ja dati, tijelo je Moje, koje se daje za život svijeta".

Što se pak jedan dio sv. Hostije spušta u kalež znači, da je pod svakom prilikom cijeli Krist: Krist čitav pod prilikama kruha, Krist čitav pod prilikama vina. I kao što se odijeljenom pretvorbom kruha i vina i lomljenjem predstavlja gorka smrt Isusova, tako se ovim miješanjem tijela i krvi predstavlja Njegovo slavno uskrsnuće.

Agnus Dei

3. Onda svećenik moli tri puta: "Jaganjče Božji, koji uzimaš grijehe svijeta". (Pomiluj nas, pomiluj nas, daruj nam mir.) U St. Zavjetu su naime jaganjci bili najobičnije prinošeni za žrtvu i prema tomu su slika pravoga Jaganjca Božjega Isusa Krista, koji je žrtvovan na drvetu križa za grijehe svijeta. Oni su slika neprispodobive blagosti i strpljivosti Spasitelja našega u gorkoj muci Njegovoj.

Kao Jaganjca navijestili su Isusa proroci u St. Zavjetu. Kao Jaganjca pokazao ga je Židovima i sv. Ivan Krstitelj na Jordanu. Kao Jaganjca opisuje ga i sv. Ivan apostol u knjizi Otkrivenja. Tomu se dakle Jaganjcu Božjemu obraća, djeco, svećenik, da pomiluje sve nas i dade nam mir.

Molitve svećenika prije pričesti

Svećenik sagnut nad sv. Hostijom na plitici moli sav skrušen: "Gospode Isuse Kriste, koji si rekao svojim apostolima: 'Ostavljam vam svoj mir'; ne gledaj na moje grijehe, nego na vjeru Crkve svoje i dostoj se njoj po volji svojoj darovati mir i jedinstvo, koji živiš i kraljuješ, Bog, po sve vijeke vjekova. Amen."

A taj mir može nam dati jedino Krist, koji je Knez mira, izvor mira i unutarnjega i vanjskoga, mira sa samim sobom i mira s ostalim ljudima.

4. Onda moli svećenik prije Pričesti još dvije molitve. Prva glasi: "Gospode Isuse Kriste, Sine Boga živoga, koji si svojom smrću oživio svijet po volji Oca i sudjelovanjem Duha Svetoga, izbavi me ovim presvetim tijelom i krvlju svojom od svih mojih bezakonja i od svakoga zla! I daj mi, da uvijek pristajem uz Tvoje zapovijesti, i ne dopusti, da se ikad od Tebe rastavim, koji s istim Bogom Ocem i Duhom Svetim živiš i kraljuješ u vijeke vjekova!"

Druga pak glasi: "Gospode Isuse Kriste, neka mi blagovanje tijela Tvojega, koje se ja nedostojan usuđujem primati, ne bude na propast, nego neka mi po Tvojoj milosti brani i liječi dušu i tijelo, koji živiš i kraljuješ s Bogom Ocem u jedinstvu Duha Svetoga, Bog po sve vjeke vjekova. Amen!"

Domine, non sum dignus

Iza molitava uzima svećenik u ruke sveto tijelo Isusovo, udara se u prsa i govori tri puta: "Gospodine, nisam dostojan, da uđeš pod krov moj, nego samo reci riječ i ozdravit će duša moja."

Pričest svećenika

Onda se pričesti svetom Hostijom govoreći: "Tijelo Gospoda našega Isusa Krista neka čuva dušu moju za život vječni. Amen!" Slično tako uzime i svetu krv Isusovu u kaležu.

Pričest vjernika

Ako ima vjernika za Pričest, onda svećenik počeka, dok izmole: "Ispovijedam se Bogu svemogućemu". Onda ih blagoslovi, uzme posudu s hostijama u ruke, pokaže jednu svetu hostiju narodu i govori: "Evo Jaganjac Božji, koji uzima grijehe svijeta". Onda tri puta ponavlja: "Gospodine nisam dostojan, da uđeš pod krov moj, nego samo reci riječ i ozdravit će duša moja."

Svakome, kome pruža svetu hostiju, načini znak križa s Hostijom prije nego ga pričesti, u znak, da mu daje Raspetoga. Pritom govori: "Tijelo Gospodina našega Isusa Krista, čuvalo dušu tvoju u život vječni!"

Iza Pričesti se obavlja zahvala za neizmjerno dobročinstvo Božje, što je Isus došao k nama i nahranio nas svojim svetim Tijelom. Svećenik moli Pričesnu i Popričesnu molitvu. No to su vrlo kratke molitve. Zar dakle Crkva ne misli dosta na zahvalnost? Misli, djeco draga, ali ona pušta svećeniku, kada blagoslovi puk i izmoli zadnje Evanđelje sv. Ivana, gdje se kaže, da je Bog postao čovjekom, kao što nam govori i sv. Misa, Crkva

pušta svećeniku, da prema čežnji srca svoga zahvaljuje, koliko hoće i može, jer se dosta nikad zahvaliti ne može.

Zašto? Evo zašto! Jednom je sv. Franjo Asiški išao u pratnji svoga redovničkog brata Maseja po velikoj ljetnoj vrućini preko nekog polja. Upravo su čeznuli za kapljom vode. Konačno su došli do jednoga izvora, gdje je bila krasna hladovina. Odmah su sjeli u hladovinu, zagrabili bistre hladne vode. Onda su izvukli iz džepa nešto tvrdoga kruha, umočili ga u onu bistru hladnu vodu, jeli kruh i pili vodu.

Svetome Franji su pritom tekle tople suze niz obraze. Brat Maseo se tomu začudio, pa je upitao sv. Franju, zašto plače. "Oče dobri, zašto plačeš?" Nato će mu sv. Franjo: "Ah, brate Maseo, kako da ne plačem od radosti i zahvalnosti, kad nam je Otac nebeski priredio tako skupocjeni ručak." Maseo se nato nasmijao, jer je mislio, kakav je to skupocjeni ručak, kad jedu suhi kruh i piju vodu. Ali će mu na to sv. Franjo: "Promisli, brate Maseo, kako se milo brine dragi Bog za nas bijedne stvorove! On je eto od vijeka predvidio, kako ćemo mi jednoga dana doći ovamo umorni i iscrpljeni od žeđe i glada. I on je zato od vijeka odlučio ovdje zasaditi lijepo stablo i postaviti bistri izvor vode, da možemo ovdje dobro otpočinuti i u lijepoj hladovini uživati kruh, što su nam ga dali dobri ljudi. Čime smo mi, brate Maseo, zaslužili ovoliku dobrotu Božju? Zar nam ne mora tolika dobrota i ljubav Božja izvabiti na oči suze radosti i zahvalnosti?"

A što ćemo reći istom mi, djeco draga? Sveti je Franjo evo bio do suza ganut i prepun zahvalnosti prema dragome Bogu, što mu je pružio komad kruha i čašu hladne vode pod sjenovitim

drvetom. A ovdje u sv. Misi, ovdje u sv. Pričesti, daje nam više i veće vrijednosti, nego što su sunce, mjesec i zvijezde; više nego što su oceani, mora, čitava zemlja sa svim zlatom, srebrom, biljem, životinjama. Daje nam samoga sebe, svoje presveto Tijelo i svoju presvetu Krv. I to nam daje svaki dan u sv. Misi: ne zemaljsku, ne prolaznu hranu, nego čistu nebesku okrepu, koja nam jamči život vječni na nebu.

Kako je divna stvar sv. Pričest u Misi! Zato, djeco, dokgod smo živi moramo se truditi, da nikad ne prestanemo zahvaljivati Isusu našemu za neizmjerno dobročinstvo, koje nam iskazuje u sv. Misi, za sv. Pričest Njegovog Tijela i Krvi.

I opet i opet naglašujemo: svetu Misu moramo cijeniti kao najdragocjenije blago na zemlji, i zapovijed Crkve, da slušamo Misu na nedjelju i blagdane, moramo vjerno izvršivati.

U sv. Misi dolazi Isus s neba, da se žrtvuje za nas i spasi nas od smrti, kao onaj janjac Izraelski u Egiptu, da ne poginu od anđela osvetnika. U sv. Misi dolazi s neba Isus, da bude hrana dušama našim na putu sa zemlje u nebo, kao što je onaj janjac bio Izraelcima na putu iz Egipta u zemlju obećanu.

KAKO SE VALJA TIJELOM I DUŠOM SPREMITI ZA SV. PRIČEST

Draga djeco!

Bio je neki visoki francuski časnik, admiral Du Petit- Thonars, koji je običavao od časa do časa ići na sv. Pričest, da ispuni svoju kršćansku dužnost. Kad bi polazio na sv. Pričest, onda bi obukao svoje najsvečanije službeno odijelo, kakvo se nosi samo kod velikih svečanosti. Kad je tako jednom opet išao na sv. Pričest, obučen u najsvečanije odijelo, sretne ga neki njegov prijatelj i reče mu: "Čuješ, ti ćeš se pričiniti ljudima smiješan, kad u tako svečanoj uniformi ideš u crkvu". Ali mu on odmah odgovori: "Kada ja idem u pohode svojim pretpostavljenima, onda oblačim najsvečanije odijelo. A Gospodin Bog je sigurno moj najviši pretpostavljeni. Ja još nisam čuo, da Ga je netko skinuo s Njegova prijestolja ili da se zahvalio na svojoj časti."

Što nam kaže, djeco draga, primjer ovoga visokog časnika? Kaže nam, da se i mi moramo dostojno spremiti, kad idemo na sv. Pričest. Spremiti se moramo dostojno obzirom na tijelo, ali još više se moramo dostojno spremiti obzirom na dušu.

1. Što se tiče tijela, posve je pravo, kako je rekao onaj visoki francuski časnik, da se dolično obučemo. Bio bi znak velike

nepristojnosti, kad bi se netko drznuo s posve zamazanim i otrcanim odijelom doći na sv. pričest.

Ako se nitko ne usudi doći pred svoga poglavara zamazan i poderan u pohode, još manje smije to učiniti dragom Bogu. Zato se svatko mora truditi, da dođe čist i uredan na sv. Pričest.

Ali pazite dobro, djeco, što smo rekli. Rekli smo, da mora doći čist i uredan. To nije isto što i gizdavo i raskošno biti obučen. Toga Crkva ne traži, jer zna, da ima mogo siromašnih ljudi na svijetu. Ali i siromašno odijelo može biti čisto i pristojno. To se traži od čovjeka, koji ide na sv. Pričest, a ne kakvi izdaci za raskošna i gizdava odijela.

A da se pristoji doći s čistim odijelom na svetu Pričest, dao nam je i Spasitelj Krist razumjeti, kad je na Posljednjoj Večeri prije sv. Pričesti prao noge svojim apostolima. I za Izraelce čitamo, da su morali oprati svoje odijelo, prije nego su primili deset zapovijedi Božjih. A u sv. Pričesti ne prima se deset zapovijedi Božjih, nego se prima sam Zakonodavac, Bog Isus Krist.

Nadalje, što se tiče tjelesnog držanja, valja k sv. Pričesti pristupiti čedno, kako se pristoji bijednom stvorenju, kakav je čovjek prema veličanstvu Božjem. Ne smije se dakle čovjek pritom smijati, brbljati, oči izvrtati slične stvari činiti.

Nadalje onaj, koji ide na sv. Pričest, mora biti natašte, osim da ispovjednik u kojem iznimnom slučaju drukčije odredi. Pristoji se, da nebeskom jelu, kao što je sv. Pričest, dademo prednost pred zemaljskim jelom. Kad se radi o teškom bolesniku, za njega, razumije se, ne vrijedi ovo pravilo.

Nekada je morao svaki kršćanin biti potpuno natašte od pola noći do sv. Pričesti. Sada je taj zakon ublažen, jer ako netko popije nešto naravne vode, može ipak ići na sv. Pričest. Naravna voda, kao što je voda iz bunara, izvora, jamnička kiselica i t.d. ne krši posta. Ali soda na primjer, limunada, čaj, crna kava i t.d. nisu naravna voda, i zato se ne mogu uzimati prije sv. Pričesti.

Bolesnici, makar i ne leže, mogu nešto uzeti kao piće ili kao pravi lijek, osim alkoholnih pića, prije sv. Pričesti, ali moraju imati dozvolu od ispovjednika. Danas i zdravi vjernici, ako naporno rade, ako im nije moguće rano doći na sv. Pričest, ako im je daleko do crkve, mogu primiti sv. Pričest, premda su uzeli nešto kao piće prije toga, osim alkoholnih pića, ako im to dozvoli ispovjednik.

Kako se danas sv. Misa služi i poslije podne, odnosno navečer, mogu vjernici primiti i bez odobrenja ispovjednika sv. Pričest ili ujutro ili kod večernje sv. Mise. Za jutarnju Pričest vrijede propisi kao i dosada, odnosno kako smo gore rekli, a za večernju neka zatraže potanje upute od svoga svećenika, da ne bude zabune ili skrupula. U glavnome, koji se pričešćuju kod večernje sv. Mise, mogu prije te večernje Mise preko dana uživati jela više puta i to kruta jela do tri sata prije početka Mise, a jela kao piće do jednog sata prije početka Mise. Pritom se za vrijeme ručka može uzeti nešto vina ili piva, ali ne likeri. Ali najbolje je, da se onaj, koji ima kakve bojazni u tom pogledu, obrati na svoga svećenika.

2. No mnogo je važnije, djeco draga, priprava duše. Mi se moramo truditi, da prije sv. Pričesti postanemo Kristu slični, jer samo onda se možemo s Njime sjediniti u sv. Pričesti. To vam

je kao i kod nekih tekućina. Vino se i voda mogu sjediniti, jer su si slični. Ali ulje i vino se nikako ne mogu sjediniti, jer si nisu slični. Valja dobro pripraviti dušu i zato, jer što je bolje pripravljena, to više će milosti primiti od Isusa. To vam je baš tako, kao i sa drvom. Što je bolje suho, to bolje gori. Što je vlažnije, to slabije ili nikako ne gori. Tko dakle ne bi nikako pripremio svoje duše za sv. Pričest, navukao bi na sebe prokletstvo Božje, a može izgubiti i vjeru u prisutnost Kristovu u Presv. oltarskom Sakramentu.

Kako dakle moramo spremiti dušu na sv. Pričest?

Prvo i najglavnije jest, da je očistimo od svakoga smrtnoga grijeha. Tko bi primio sv. Pričest sa smrtnim grijehom na duši, taj bi počinio strašno svetogrđe i bio bi krivac smrti Gospodnje, kako veli sv. Pavao. Taj bi bio sličan Judi, apostolu izdajniku, koji je Isusa prodao za trideset srebrnika Njegovim krvnim neprijateljima. Taj bi bio sličan i onom krvavom Herodu. On se gradio, kao da se želi pokloniti Isusu, a htio Ga je zapravo ubiti. Taj bi bio sličan onome kralju Baltazaru, pače bi bio i gori od njega. Jer on je počinio svetogrđe nad svetim posuđem jeruzalemskoga hrama, a ovaj čini nad samim Sinom Božjim. Taj bi bio sličan onim bezbožnim poganskim Filistejima. Kad su zarobili kovčeg zavjetni, odvukli su ga u hram svoga poganskog boga Dagona i postavili uz njega kip toga boga Dagona. Ovi čine slično, jer u grešnoj svojoj duši stavljaju sotonu uz Isusa.

Ako se dakle netko sjeti, da ima smrtni grijeh na duši, mora ih ispovjediti prije sv. Pričesti, osim da je zaboravio koji reći u inače dobroj ispovijedi, jer u tom slučaju je dovoljno, da taj grijeh kaže u prvoj ispovijedi iza toga. Valja dakle, rekosmo,

očistiti dušu. Jer ako se prigodom dolaska zemaljskog vladara, kao što su kralj, car, predsjednik republike, čisti i kiti grad, kamo dolazi, kud više moramo mi čistiti i kititi grad svoje duše za nebeskog gosta, Krista Gospodina. Zato vidimo, da je onaj pobožni Josip Arimatejac kupio najčišće i najfinije platno za sveto tijelo Isusovo, i nije ga položio kamogod, nego u posve novi krasni grob, isklesan u kamenu. Naše je srce pravi grob za ovako visokog nebeskog gosta. Pa neka taj grob barem bude što ljepše ukrašen.

Moramo biti kao sveti apostoli na Cvjetnu Nedjelju. Prije nego su Isusa posadili na magaricu, oni su je pokrili haljinama, a svijet je po putu svuda bacao cvijeće. Tako i mi moramo našu dušu pokriti haljinama kreposti, da bude dostojna nositi Spasitelja svijeta.

Tko bi se drznuo svetogrdno, to jest s teškim grijehom na duši pričešćivati, taj neka znade, da će navući na se velike jade. U njega ulazi sotona, kao što je ušao i u izdajnika Judu, a sa sotonom nemir duše i očaj. Bolesti i nagla smrt nisu rijetka kazna za takve svetogrdnike. Njima ide kao i Kralju Baltazaru, koji je bio ubijen iste noći, kad je počinio svetogrđe nad svetim posuđem hrama jeruzalemskoga. Njima ide slično kao i Filistejima, koje su pohodile strašne kužne bolesti, kada su počinili svetogrđe nad kovčegom zavjeta.

Premda je za dostojan primitak sv. Pričesti dovoljno, da je duša bez smrtnoga grijeha, ipak je dobro, da prije sv. Pričesti istjeramo iz duše i svako neuredno nagnuće prema zemaljskim stvarima. Jer što manje prianjamo uz zemaljštinu, to veća će biti ljubav prema Bogu u duši. A što je veća naša ljubav prema

Bogu, to više milosti ćemo primiti od Boga. To vam je, kao kad više njih pali svijeću na jednom svijetlu. Svi će zapaliti, ali će više svijetla i topline imati onaj, koji ima veću svijeću.

Tko dakle hlepi za novcem, čašću, neumjeren je u jelu i pilu i slične želje ima u srcu, taj će manje koristi imati od sv. Pričesti, makar nemao smrtnoga grijeha na duši. Zato je dobro istjerati iz duše ne samo smrtni grijeh, nego i svaku neurednu sklonost prema zemaljštini.

Kod sv. Alojzija Gonzage nije bilo ni najmanje sklonosti prema zemaljštini, a kamoli smrtnoga grijeha. Pa ipak se on svaki tjedan puna tri dana spremao na sv. Pričest, a puna tri dana je zahvaljivao za sv. Pričest. Ali je zato došao do tolikog stupnja svetosti, da ga smatraju anđelom u tijelu. Slično morate i vi, djeco, činiti, ako hoćete, da budete anđeli u tijelu.

AKTIVNO SUDJELOVANJE KOD SVETE MISE

U jednoj misijskoj postaji u Africi bile su na odgoju četiri crnačke djevojčice, kćerke nekoga poganskoga poglavice. One su tu primile i sveti krst i prvu svetu pričest. Onda ih je otac poganin odveo natrag kući od časnih sestara, gdje su bile na odgoju.

Jednog dana je otac misionar došao u njihovo selo i one su mu pokazale nekoliko drugih djevojčica, koje su one poučile u sv. vjeri, i misionar ih je mogao odmah krstiti. Kad je odlazio iz sela, pozvao ih je misionar, da sa dozvolom svoga oca dođu na Uskrs k sv. Misi i Pričesti na misijsku postaju. Bilo je još tri tjedna od Uskrsa: "Oče, mi ćemo doći", rekoše mu. I doista, kad je došao Uskrs, evo njih sve četiri na misijskoj postaji. "Oče, mi smo tu", rekoše veselo. Ali kako su strašno izgledale! Leđa su im bila gola i sva isječena bičevima i posve krvava. Što se dogodilo? "Mi smo, reče najstarija, pitali oca za dozvolu. Ali

on je nije dao, nego nam zaprijetio svakoj sa pedeset udaraca bičem ako pođemo. A mi smo rekle: Idemo u ime Božje! I pobjegle smo. Ali je otac nastavio špijune izvan sela, koji su nas natrag odveli k ocu, i mi smo primile obećane bičeve na leđa. Ali onda smo mislile, da će sad manje paziti na nas. I tako je bilo, mi smo izrabile priliku i pobjegle i sad smo eto tu. Oče, hoćeš li nam sad služiti sv. Misu?"

Misionar je bio sav začuđen i rekao: "O, vi jadna djeco, pod takovim prilikama niste trebali doći". Nato je rekla najmlađa od njih: "Što kažeš, oče? Što bi ti učinio, kad bi imao birati između Isusa i biča"? Misionar je ganut zapitao: "A što će se dogoditi s vama, kad se vratite?" Nato mu odgovori najstarija: "Kad se vratimo? Ah, šta smeta? Udarci od bičeva će proći, ali Isus ostaje."

1. Što vidimo iz ovog primjera, djeco draga? Vidimo, kako su ove siromašne crnačke djevojčice dobro shvatile, što znači za njih sv. Misa i Pričest. Da joj uzmognu dobro prisustvovati, one su podnijele velike muke, kad su im sva leđa išarali bičevima. One su podnijele velike opasnosti na putu u misijsku stanicu same samcate, gdje ih je lako na putu mogao rastrgati lav ili druga kakva divlja zvijer. One su bile spremne i na nove velike žrtve, na nove krvave bičeve, samo da im ne izmakne golema sreća, prisustvovati na blagdan Uskrsa sv. Misi i primiti sv. Pričest.

A kod nas imade bezbroj ljudi, koji se nimalo ne brinu, da dođu k sv. Misi, a još manje k sv. Pričesti. Mnogima je crkva pod nosom i ne treba nego učiniti par koraka, da uzmognu prisustvovati sv. Misi. Pa ipak ne mare. A ima i mnogo kukavica danas,

kojima je dosta jedna prijetnja sa strane kakve propalice, pa se ne usude doći, da prisustvuju sv. Misi, u kojoj se Isus žrtvuje za njihov vječni spas.

Neki opet dođu, ali ne znaju pravo, što bi činili, pa se upravo dosađuju pod sv. Misom. Kako je sve to žalosno i bolno!

A pobožni kralj David o kojem nam govori Sv. Pismo, sav je gorio od želje, kad bi mogao u kuću Gospodnju. Zato veselo kliče: "Obradovah se, kad mi rekoše: Idemo u kuću Gospodnju! Evo već stoje noge naše na vratima Jeruzalema". A ipak se tamo nije prinosila žrtva Kristova, kao u sv. Misi, nego samo sjena te žrtve, to jest janjci, golubovi, grlice ili slične životinje. A u sv. Misi, kako smo već govorili, žrtvuje se sam Isus Krist, Sin Božji, pod prilikama kruha i vina.

Prvo dakle, što moramo činiti, jest, da na svaki način dođemo k sv. Misi, kada to sv. Crkva propisuje, kao što su nedjelje i zapovijedani blagdani. Ali pravi kršćanin nastojat će po mogućnosti i svaki dan ići k sv. Misi.

Ali to nije dosta, doći u crkvu, gdje se služi Misa. Toj Misi moramo pobožno prisustvovati. A najbolje prisustvujemo sv. Misi, kad pobožno pazimo na sve što čini svećenik i što govori svećenik, te koliko je samo moguće, činimo što on čini.

2. Kad dakle svećenik počne sv. Misu i pobožno se prekriži na podnožju oltara, onda se i vi, djeco, pobožno prekrižite i molite.

Napose se skrušite, kad se moli: "Ispovijedam se Bogu svemogućemu". Svi smo naime grešnici na tome svijetu, jedan više

drugi manje, ali grešnici smo svi. Imamo dakle razloga govoriti sa svećenikom: "Moj grijeh, moj grijeh, moj preveliki grijeh!" Imamo razloga moliti sa svećenikom Blaženu Djevicu Mariju, blaženog Mihovila Arhanđela, blaženoga Ivana Krstitelja, svete apostole Petra i Pavla, sve svete i svećenika, koji služi Misu, da se mole za nas kod Gospoda Boga našega.

Zar nemamo nadalje razloga i mi govoriti sa svećenikom naizmjence, kada vapi iz dubine duše: "Gospode pomiluj, Gospode pomiluj, Gospode pomiluj!" Pa onda dalje: "Kriste pomiluj, Kriste pomiluj, Kriste pomiluj!" I onda treći puta opet: "Gospode pomiluj, Gospode pomiluj, Gospode pomiluj!" Jer ako nas Bog ne pomiluje, što nam ostaje na tome svijetu i na drugom, negoli propast i vremenita i vječna?

Onda dolazi onaj anđeoski pjev, što su ga anđeli Božji pjevali u sv. Badnjoj noći prigodom rođenja Kristova. Zamalo će opet saći na oltar Isus Krist, to jest kod Pretvorbe, pa je pravo, da unaprijed svim srcem izmolimo tu anđeosku pjesmu zajedno sa svećenikom i pozdravimo Isusa, koji radi nas silazi na oltar, kako je nekada radi nas sašao u krilo Bogorodice i rodio se u siromašnoj štalici u Betlehemu.

Onda svećenik moli na strani Poslanice jednu ili više molitava već prema raznim danima. Što je naravnije, nego da se i mi pridružimo toj molitvi svećenikovoj? Zar nas ne tište iste nevolje i jadi na tome svijetu? Zar nam može tko drugi pomoći negoli Gospod Bog, kojemu se molitve upravljaju?

A onda nam Isus na poseban način progovara u sv. Misi. Propovijeda nam kao nekoć narodu izraelskom, dok je prolazio Pale-

stinom. A kada to biva? Kad se čita Poslanica i Evanđelje u sv. Misi. Jedno je i drugo riječ Božja, jedno je i drugo riječ, koju nam Isus upućuje preko slugu svojih proroka i apostola, i zato je moramo primati s najvećim strahopočitanjem i pomno slušati, što svećenik čita. Da je lakše razumijete, on na blagdane i nedjelje dolazi na propovjedaonicu, pa vam odanle čita, što vam Isus poručuje i govori. A blago onome, koji rado sluša i izvršuje, što mu Isus govori.

Sa svećenikom izmolite onda svoje vjerovanje u Boga Oca, u Isusa Sina Božjega, u Duha Svetoga.

2. Onda dolazi djeco prvi glavni dio svete Mise Prikazanje. Svećenik, kako smo rekli, kao zastupnik puka prinosi kruh i vino, plod velikog ljudskog truda i znoja, kako smo razložili, kad smo govorili o Prikazanju. Tim darovima kao da prikazujemo Isusu naše tijelo, naš život, jer nas stoje toliko truda. Ali Isus se ne da natkriliti u velikodušnosti, pa kad mi Njemu prinosimo te da-

rove, da se on njima posluži za pretvorbu u svoje presveto tijelo i krv, On nam za uzvrat daje svoje Presv. tijelo i krv, dušama našim za hranu, kad dođe vrijeme sv. Pričesti.

Kod Prikazanja moramo se dobro zamisliti u ono, što se zbiva na oltaru. Neka ne budu samo prazne riječi na našim ustima, nego prinosimo Isusu svoje tijelo i dušu, svoje srce, zajedno s kruhom na zlatnoj plitici, što ga prinosi svećenik. U duhu prinosimo Mu i svoju krv.

Vidjeli ste, djeco, kakav su prinos donijele Isusu one siromašne crnačke djevojčice. Donijele su mu leđa sva išarana od bičeva, koje su radosno podonijele za Isusa, samo da mogu doći k sv. Misi i primiti ga u sv. Pričesti. Taj je prinos, to je Prikazanje tih siromašnih djevojčica bilo Isusu sigurno draže od raznih bogatih darova, jer veće ljubavi ne može nitko iskazati Isusu, nego da život svoj položi za Njega. A ove su djevojčice bile i na to spremne. Od svih ljudi ne traži Isus takvih žrtava, kao od ovih djevojčica. Ali tko ne bi bio spreman ni na kakvu žrtvu radi Isusa, znak je, da u njegovu srcu nema ni trunke ljubavi prema Isusu.

Iza Prikazanja i nekih molitava dolazi naskoro najvažniji dio sv. Mise, to jest Pretvorba, kada se na riječ svećenikovu nad kruhom: "Ovo je tijelo Moje", kruh pretvara u pravo tijelo Kristovo. Isto tako na riječ svećenikovu nad vinom: "Ovo je krv Moja Novoga Zavjeta, koja će se za vas i za mnoge proliti na otpuštenje grijeha", vino se pretvara u presvetu krv Kristovu.

To je, rekosmo, najvažniji dio sv. Mise, uokviren u zlatni okvir tako zvanog kanona, to jest nepromjenljivog dijela molitava,

koje se mole prije i poslije Pretvorbe, za koju se daje znak zvoncem kod oltara, a kod svečanih sv. Misa nedjeljom i blagdanima i velikim zvonom na tornju Crkve, da se svi ljudi u taj čas, bilo u crkvi, bilo izvan crkve skruše i poklone svome Bogu, koji silazi na oltar.

Rekli smo, da u taj čas moramo svi biti slični onim Izraelcima na gori Karmelu, kad je vatra na molitvu sv. Ilije proroka pala s neba i spalila žrtvu, kamen i vodu i drva pretvorila u ražareni ugljen. Sav je narod pao tada na koljena i poklonio se Bogu, kličući: "Gospod je pravi Bog, Gospod je pravi Bog". Tako i vi u duši govorite za vrijeme podizanja Isusu na oltaru: "Ti si, Isuse, pravi Bog, Ti si pravi Bog!" Poklonite Mu se svim žarom srca svojega, govoreći u duši, što veli ona naša lijepa crkvena pjesma: "Tebi hvala, Tebi dika, Tebi slava prevelika! O Isuse, budi hvaljen, po sve vijeke vijeka. - Amen!"

Onda dolazi kako rekosmo, još nekoliko molitava iza Pretvorbe, jedna ljepša od druge. Zatim dolazi Očenaš, koji lijepo spaja Pretvorbu, to jest drugi glavni dio sv. Mise sa trećim glavnim dijelom svete Mise, to jest sa Pričešću. Kada svećenik moli ili pjeva Očenaš, i naše srce mora gorjeti ljubavlju prema Bogu našemu, koji nas je sam naučio tu divnu molitvu, koja, kao što smo rekli, sadrži sve, što nam je potrebno za tijelo i za dušu na tome svijetu, da se lakše vinemo k Bogu u vječnu domovinu.

Onda dolaze molitve za pripravu na svetu Pričest, treći glavni dio sv. Mise, jedna divnija i ljepša od druge. Onda svećenik uzima u ruke Jaganjca Božjega, koji uzima grijehe svijeta, blaguje Ga, uzima presvetu krv Isusovu iz kaleža. Svi pravi vjernici danas nastoje, da se pričeste sa svećenikom, kako su to nekada

činili prvi kršćani, koji su kako nam kaže Sv. Pismo, svaki dan dolazili na lomljenje kruha, to jest k sv. Misi i Pričesti. Tako nastojte i vi, djeco draga, ako je moguće, svaki dan primati sveto tijelo Isusovo u sv. Misi. Isus je radi vas sišao na oltar i prikazuje se Ocu nebeskome. Isus hoće da bude hrana i vašim dušama, a ne možda samo svećeniku, koji služi Misu, i nekolici drugih pobožnih osoba, koje se nađu kod sv. Mise. Isus je otkupio sve ljude svojom krvlju. Isus hoće da sve ljude hrani i napaja svojim tijelom i krvlju. Isus hoće, da se svi ljudi spase.

Pristoji se iza tako velikog dara, kao što je sv. Pričest, da se skupa sa svećenikom dostojno zahvalimo Isusu, Bogu našemu, za neizmjerni dar tijela i krvi Njegove. Zato, kad svećenik izmoli posljednje Evanđelje, koje vas podsjeća, da je Sin Božji postao čovjekom, ne odlazite odmah iz crkve, vi, koji se pričestite, nego još koji časak proboravite u zahvaljivanju za neizmjerni dar Božji.

Kao što vidite, djeco draga, sv. Misa je posve vaša stvar, a ne samo stvar svećenika. Jer Isus je i vaš, a ne samo svećenikov. Isus se i za vas žrtvuje, a ne samo za svećenika. Isus hoće da bude i vaša hrana a ne samo svećenikova. Zato budite sa svećenikom, koji služi sv. Misu, jedno srce i jedna duša, kao i one male Crnice, o kojima smo govorili na početku.

SADRŽAJ

UVOD……...1
MOLITVENI I POUČNI DIO SVETE MISE……..….3
Priprava za sv. Misu……..... 6
Pristupne molitve……..… 7
Confiteor……...8
Prilazak oltaru – molitva *Aufer a nobis*……..……8
Introitus i *Kyrie, eleison*……...……9
Gloria in excelsis Deo……...…… 9
Oratio……9
Čitanja…….....…10
Vjerovanje……...……11

TVAR SVETE MISE……..……12

PRIKAZANJE…… 19
Prikazanje hostije – molitva *Suscipe, sancte Pater*……..…20
Ulijevanje vina i vode u kalež……..….23
Prikazanje kaleža – molitva *Offerimus tibi, Domine*……..… 23
In spiritu humilitatis……24
Veni, Sanctificator……..…… 25
Pranje ruku……..…… 25
Suscipe, sancta Trinitas……..…… 26
Orate, fratres……...……26

PRETVORBA……28
Predslovlje……..…… 31
Kanon Mise…….……32
PRIČEST…… 34
Pater noster…….……36
Libera nos……..…..… 36
Lomljenje hostije i molitva *Haec commixtio*……..……37
Agnus Dei……..……..38
Molitve svećenika prije pričesti……...…39
Domine, non sum dignus…… 39
Pričest svećenika…….……40
Pričest vjernika……40
PRIPRAVA ZA SV. PRIČEST……...……44
AKTIVNO SUDJELOVANJE KOD SVETE MISE…..…… 50